

Perswazja i manipulacja – impresywna funkcja wypowiedzi

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna definicję funkcji impresywnej,
- zna cechy funkcji impresywnej.

b) Umiejętności

Uczeń:

- umie wskazać różnicę między perswazją i manipulacją,
- wartościuje moralnie perswazję i manipulację (wskazuje na rolę autorytetu moralnego),
- wyszukuje w tekście środki, którymi posługuje się funkcja impresywna.

2. Metoda i forma pracy

Praca zbiorowa, dyskusja, heureka, praca z tekstem, metoda analizy i twórczego wykorzystania wzorów.

3. Środki dydaktyczne

1. Jan Paweł II, *Przemówienie do młodzieży – 3 Vi 1979*, [w:] J. Klejnocki, B. Łazińska, D. Żdunkiewicz-Jedynak, *Język polski. Literatura i nauka o języku. Klasa 1*, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2002.
2. J. Kowalikowa, U. Żydek-Bednarczuk, *Współczesna polszczyzna*. Podręcznik języka polskiego dla klas I – V szkół średnich, Wydawnictwo Od nowa, Kraków 1996.
3. Karty pracy

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel zapoznaje uczniów z celami i tokiem lekcji, a następnie zadaje pytanie, w jakich sytuacjach nadawca chce wpłynąć na odbiorcę. Uczniowie powinni wymienić gatunki, w których nadawca nakłania odbiorcę do działania, . Następnie wypełniają kartę pracy nr 1 ([załącznik 1](#)).

b) Faza realizacyjna

1. Nauczyciel czyta fragment przemówienia papieża Jana Pawła II, a następnie pyta uczniów o to, kim jest odbiorca i nadawca tekstu. W tym miejscu należy wprowadzić pojęcie autorytetu moralnego.
2. Nauczyciel pyta uczniów, w jaki sposób nadawca tego tekstu stara się wpłynąć na odbiorców. Prosi, by uczniowie wskazali konkretne środki językowe, którymi posługuje się Jan Paweł II.

3. Nauczyciel wprowadza pojęcia: manipulacja, perswazja i wyjaśnia różnicę między nimi.
4. Nauczyciel prosi, by uczniowie wskazali, którą z tych form posługuje się Jan Paweł II.
5. Następnie pyta, w jakich tekstach i gdzie możemy się spotkać z manipulacją.

c) Faza podsumowująca

Nauczyciel inicjuje dyskusję nad etyczną stroną perswazji i manipulacji. Pyta, dlaczego niektórzy w swoich przekazach językowych posługują się manipulacją oraz jak uczniowie oceniają to zjawisko.

5. Bibliografia

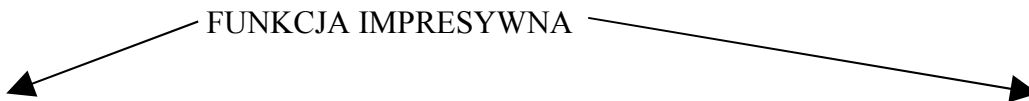
1. Jan Paweł II, *Przemówienie do młodzieży – 3 Vi 1979*, [w:] J. Klejnocki, B. Łazińska, D. Żdunkiewicz-Jedynak, *Język polski. Literatura i nauka o języku. Klasa I*, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2002.
2. Kowalikowa J., Żydek-Bednarczuk U., *Współczesna polszczyzna. Podręcznik języka polskiego dla klas I – V szkół średnich*, Wydawnictwo Od nowa, Kraków 1996.

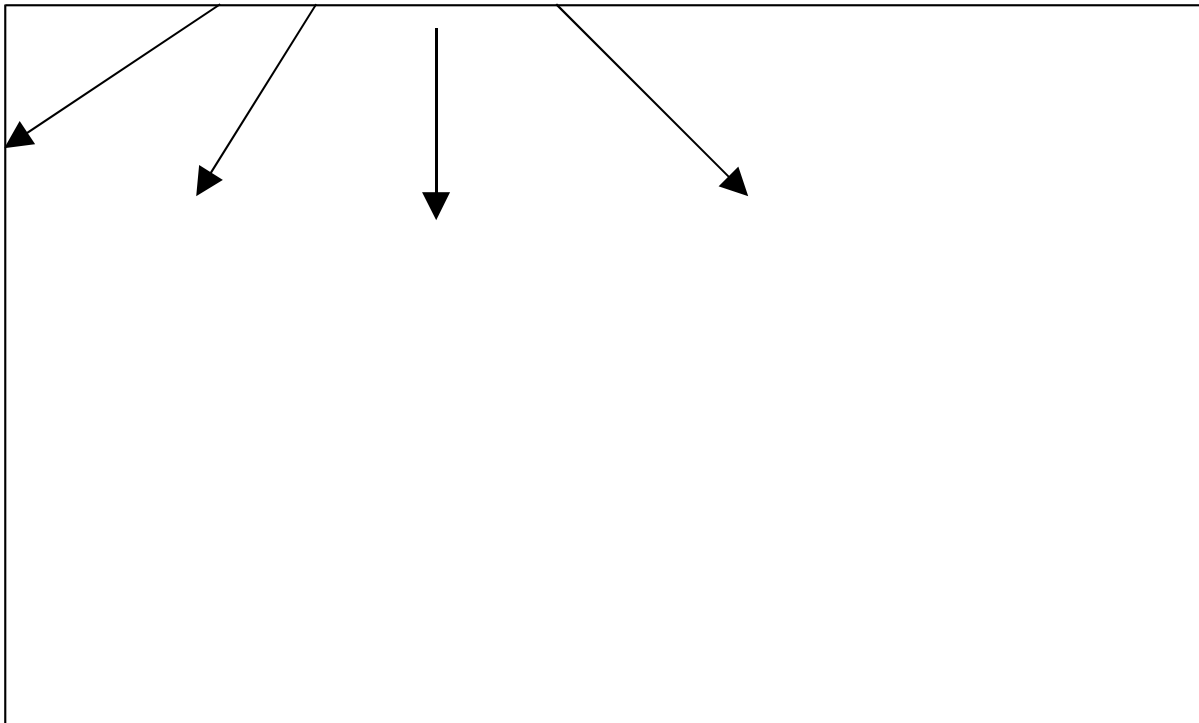
6. Załączniki

a) Karta pracy ucznia

Załącznik 1

Uzupełnij schemat. Jakie znasz gatunki wypowiedzi, w których nadawca stara się wpłynąć na odbiorcę?

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

Ja posłużyłam się fragmentem przemówienia Jana Pawła II, ale można wykorzystać inny tekst, w którym pojawia się funkcja impresywna. Myślę, że dobrym przykładem będzie przemówienie Platona w obronie Sokratesa lub jedno z przemówień Władysława Gomułki.